

Raportul final de monitorizare a PDR Centru 2014-2020

Sibiu, 7 decembrie 2022

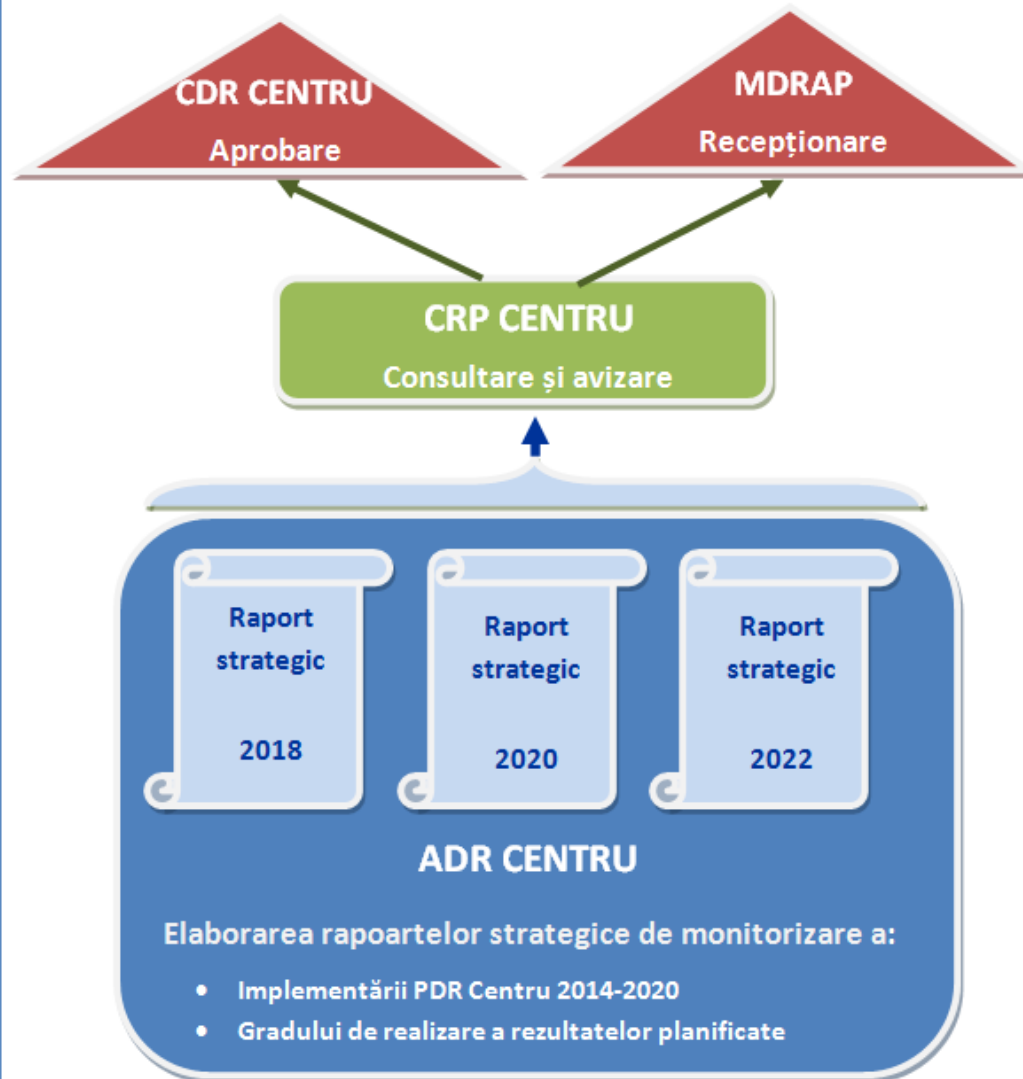
PDR Centru 2014-2020

- **Principalul document de planificare** elaborat la nivel regional și asumat de către factorii de decizie din **Regiunea Centru**
- **Document - cadru la nivel regional** prin care se stabilesc **viziunea de dezvoltare, obiectivul global și obiectivele specifice** de atins la finalul perioadei de programare și se propun **direcțiile de acțiune și măsurile** necesare pentru atingerea obiectivelor
- Elaborat în conformitate cu **Metodologia privind Planificarea Dezvoltării Regionale 2014-2020** stabilită la nivel național
- PDR Centru a fost aprobat prin **Hotărârea nr. 12/15 iulie 2014** a Consiliului pentru Dezvoltare Regională Centru

Procesul de monitorizare a PDR CENTRU 2014-2020

Scop, metodologie, conținut

Scop

Monitorizarea progreselor înregistrate în ceea ce privește implementarea PDR Centru, gradul de atingere a obiectivelor stabilite și impactul generat de măsuri

Metodologie

Implementarea unui sistem propriu de indicatori de monitorizare aferenți celor 6 domenii strategice (48 indicatori de output și 31 indicatori de rezultat)

Conținut

- Realizări obținute cuantificate pe baza indicatorilor de monitorizare
- Aspecte privind domeniile strategice analizate
- Situația portofoliului regional de proiecte
- Probleme întâmpinate

DS1 Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale

În perioada 2014-2021 au continuat investițiile pentru extinderea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare la nivelul Regiunii Centru. Finalizarea acestor investiții a permis progrese evidențiate de evoluțiile valorilor înregistrate în perioada 2013-2021 pentru principalii indicatori specifici:

- **Lungimea drumurilor publice județene modernizate** s-a extins cu 1391 km în perioada 2013-2021 (+105%)
- **Lungimea drumurilor publice comunale modernizate** s-a extins cu 685 km în perioada 2013-2021 (+209%)
- **Ponderea străzilor orășenești modernizate** din totalul rețelei stradale a crescut de la 64,2% în 2013 la 71,9% în 2021

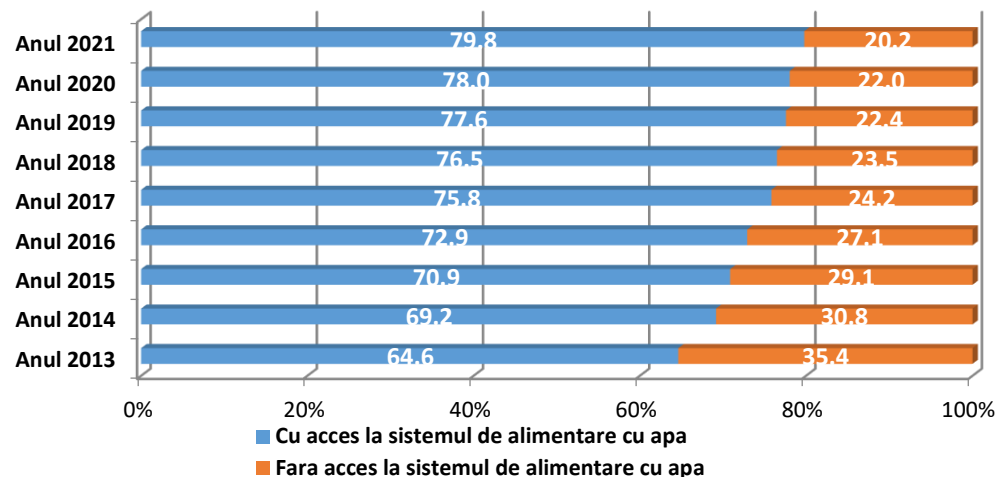

- **Numărul total de vehicule pentru transport public local de pasageri** (autobuze și microbuze, troleibuze) a crescut în perioada 2013-2021 cu 12,5%.
- **Numărul total de pasageri transportați** în transportul public local de pasageri a scăzut în perioada 2013-2021 cu 24,7%

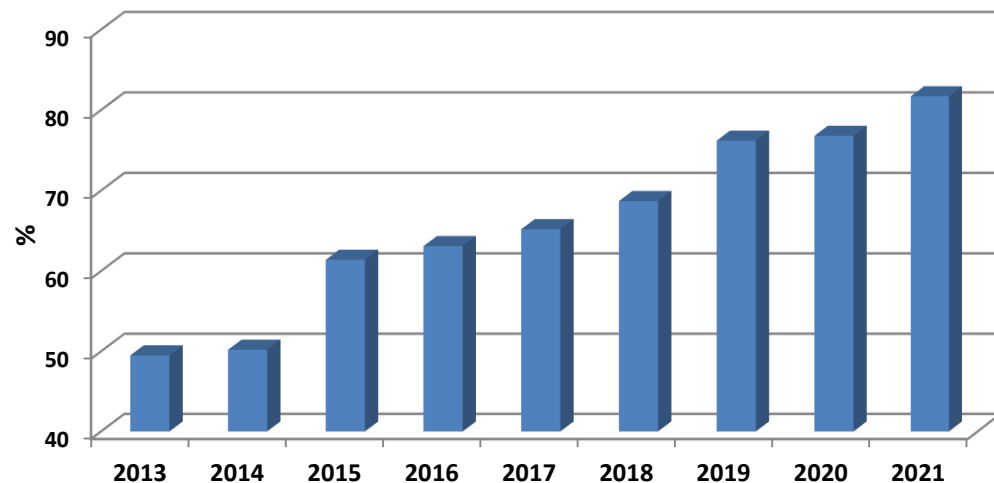
DS1 Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale

- **Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile** s-a extins în perioada 2013-2021 cu 2123 km (+23,5%).
- **Accesul populației la sistemul public de alimentare cu apă** a crescut în perioada monitorizată de la 64,6% din populația rezidentă la 79,8%.
- **Lungimea totală a rețelei de canalizare** s-a extins între 2013 și 2021 cu 2174 km (+45,6%).
- **Accesul populației la sistemul public canalizare** a crescut în intervalul 2013-2021 de la 54,9% din populația rezidentă la 69,8%
- **Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor** era în 2021 cu 10,9% mai extinsă față de anul 2013
- **Ponderea gospodăriilor cu acces la internet** a crescut de la 49,5% în anul 2013 la 81,7 % în 2021
- **Numărul total de locuințe terminate din fonduri publice** era în 2021 de 6,7 ori mai mare decât în 2013

Populația Regiunii Centru după accesul la sistemul public de alimentare cu apă (%)

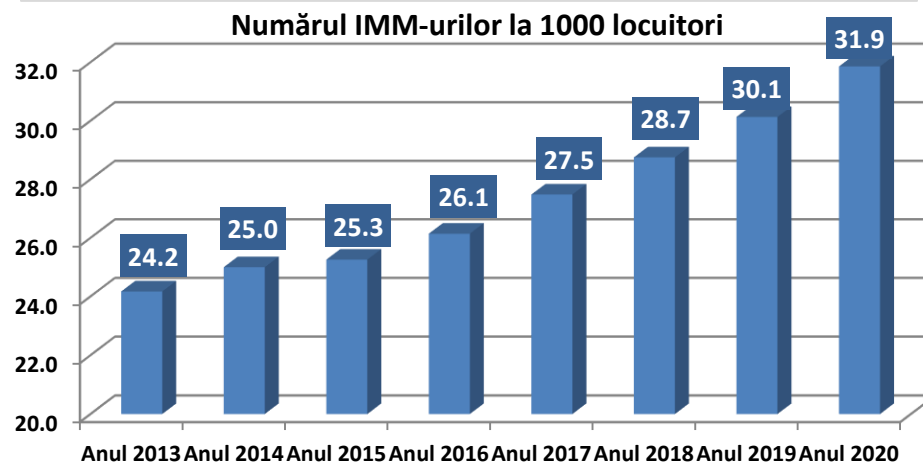
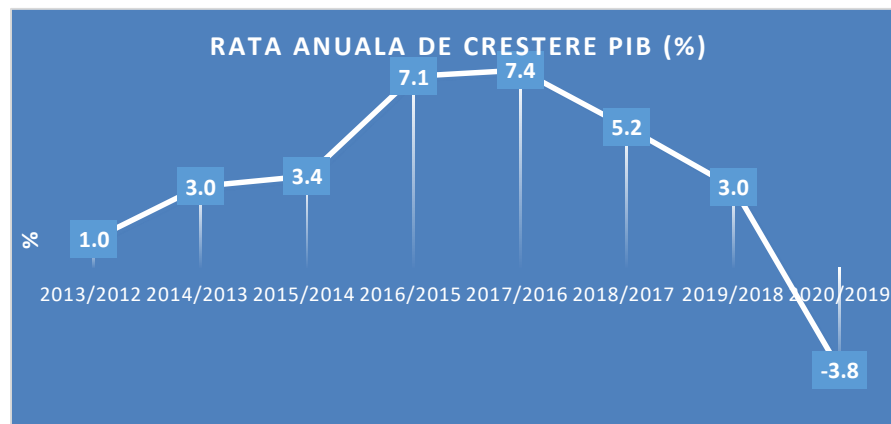
Ponderea gospodăriilor cu acces la internet la nivelul Regiunii Centru

DS2 Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării

După recesiunea economică din perioada 2009-2011, Regiunea Centru și-a reluat și consolidat creșterea economică și a accelerat procesul de transformări structurale la nivel economic. Valorile indicatorilor macroeconomici, prezentate mai jos, reflectă progresele înregistrate de Regiunea Centru în perioada 2013-2020:

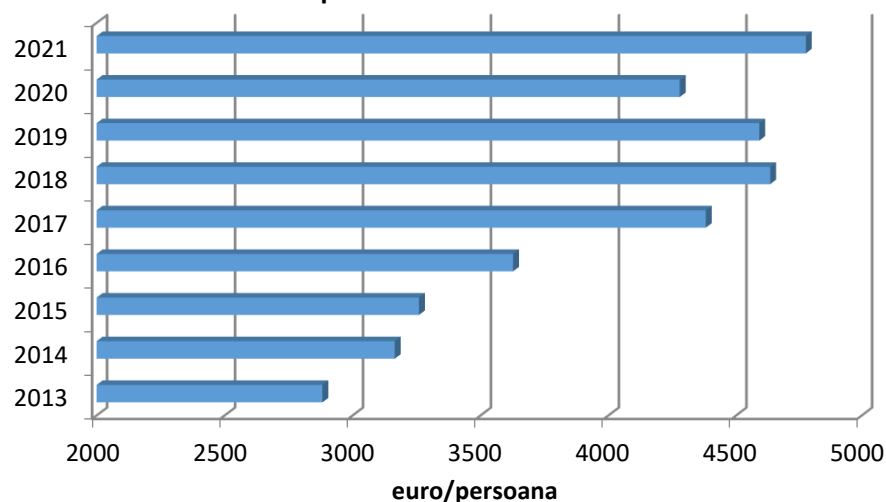
- **Raportul între P.I.B./loc la nivel regional și media UE27** a crescut de la 51% în 2013 la 67% în 2020
- **Raportul dintre productivitatea muncii la nivel regional și media europeană a productivității muncii** a crescut în intervalul 2013-2020 de la 48,4% la 60%
- **Numărul firmelor locale active** la nivelul Regiunii Centru a crescut cu 29,2% între 2013 și 2020
- **Nr. IMM-urilor la 1000 locuitori** a crescut de la 24,2 în anul 2013 la 31,9 în anul 2020

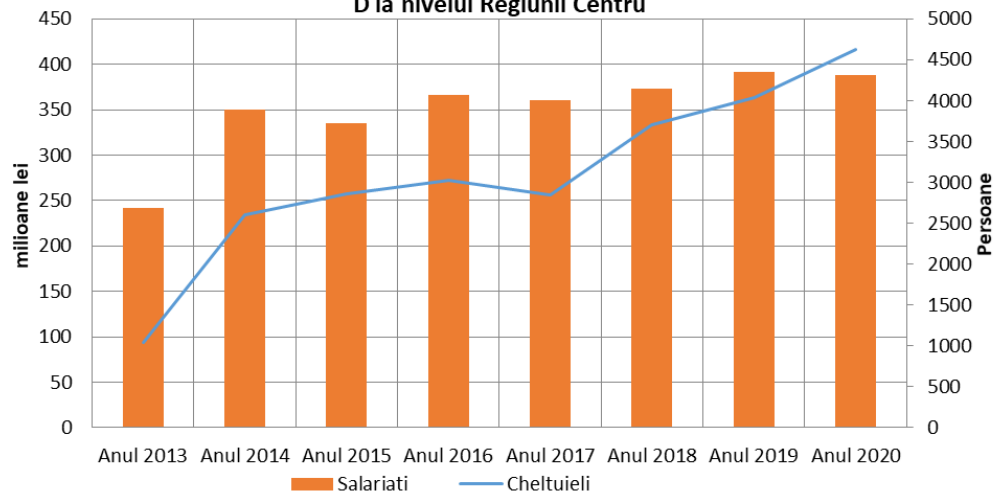
DS2 Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării

- **Soldul investițiilor străine directe (ISD)** a fost în 2021 la 8,8 miliarde euro, cu 69% mai mult față de anul 2013
- **Exporturile regionale** au ajuns la 11 miliarde euro în anul 2021, un nivel de 1,6 ori mai mare față de cel înregistrat în anul 2013
- **Numărul parcurilor industriale** a crescut de la 11 în anul 2011 la 19 în prezent (dintre care 18 sunt operaționale)
- **Valoarea totală a cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare** a crescut în perioada 2013–2020 de 4,4 ori și **numărul angajaților în activitatea de cercetare-dezvoltare** s-a mărit cu 61%; totuși aceste valori rămân sub media UE27 dacă se raportează la P.I.B. respectiv la totalul salariaților
- **Ponderea companiilor inovative** a scăzut de la 21,2% în perioada 2010-2012 la 10,9% în perioada 2018-2020

Valoarea exporturilor/ locuitor la nivelul Regiunii Centru în perioada 2013-2021

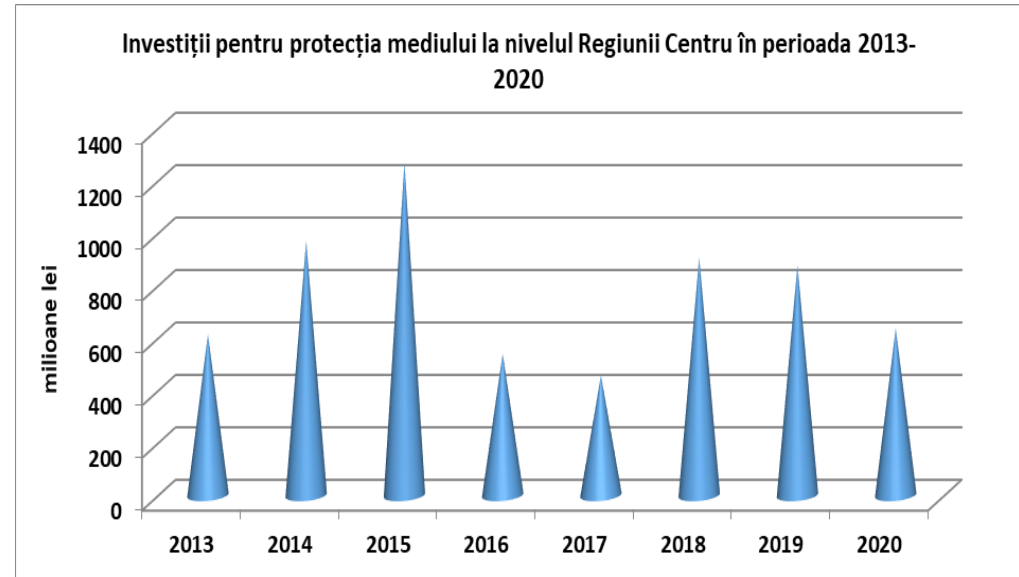

Evoluția cheltuielilor totale și a numărului de salariați din activitatea de C-D la nivelul Regiunii Centru

DS3 Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie

- Suprafața totală a spațiilor verzi în municipii și orașe s-a extins la nivelul regiunii cu 32,3% în 2021 comparativ cu 2013
- Suprafața spațiilor verzi/ locuitor în mediul urban s-a mărit de la 17,6 la 24,2 mp/locuitor în 2021 comparativ cu 2013

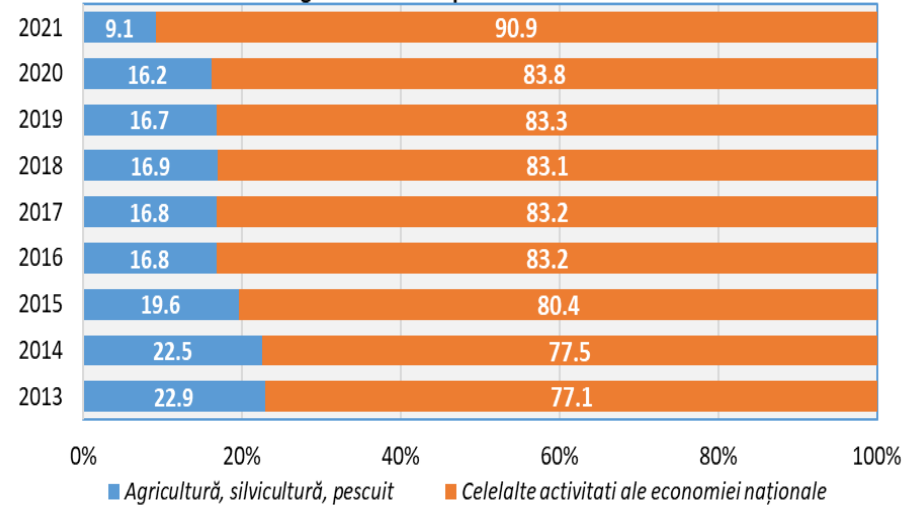

- Valoarea anuală a investițiilor pentru protecția mediului au variat între un minim de 457 milioane lei în 2017 și un maxim de 1,27 miliarde lei în anul 2015
- Populația conectată la sistemul de epurare a apelor uzate a crescut cu 33%, ajungând la 1,58 milioane persoane în anul 2021

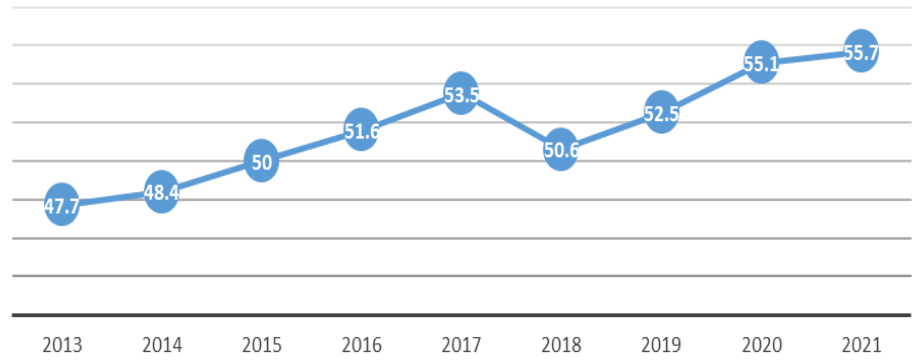
DS4 Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii

- **Economia zonelor rurale este caracterizată de începutul unui proces de diversificare**
- Atât la nivel național cât și regional, domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului are o **contribuție relativ modestă la formarea Valorii Adăugate Brute** (4,2% în Regiunea Centru, 4,6% la nivel național)
- **Gradul de mecanizare în agricultură** s-a îmbunătățit, nr. de mașini agricole a crescut 36,1% în perioada 2013-2021
- **Suprafața terenurilor pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice și naturale** s-a mărit cu 89,7% în perioada 2013-2021
- **Rata de ocupare în mediul rural** a populației în vârstă de muncă a crescut în intervalul 2013-2021 de la 47,7% la 55,7%
- **Populația ocupată în agricultură, silvicultură, pescuit** s-a diminuat de 2,7 ori, ajungând în 2021 la 87,5 mii de persoane
- **Ponderea populației ocupate în agricultură, silvicultură, pescuit** s-a redus de la 22,9% în 2013 la 9,1% în 2021

Ponderea populației ocupate în agricultură, silvicultură, pescuit la nivelul Regiunii Centru în perioada 2013-2021

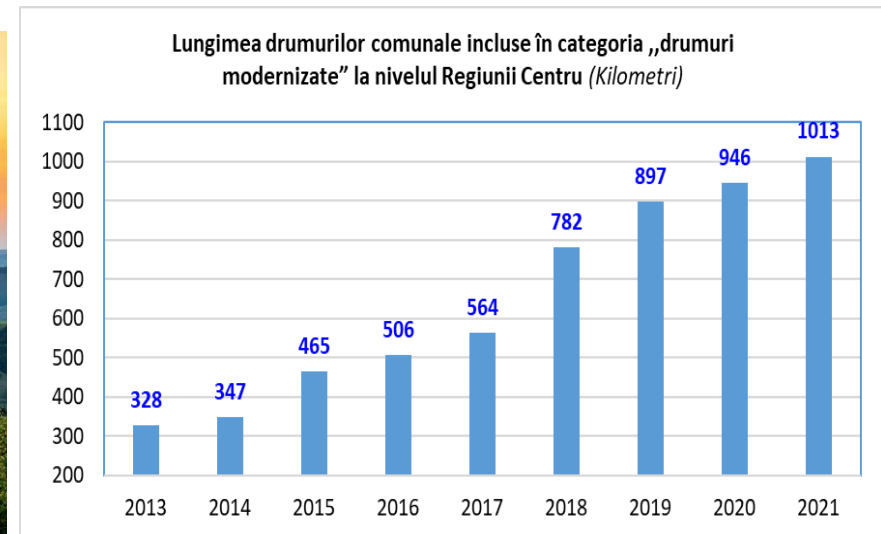
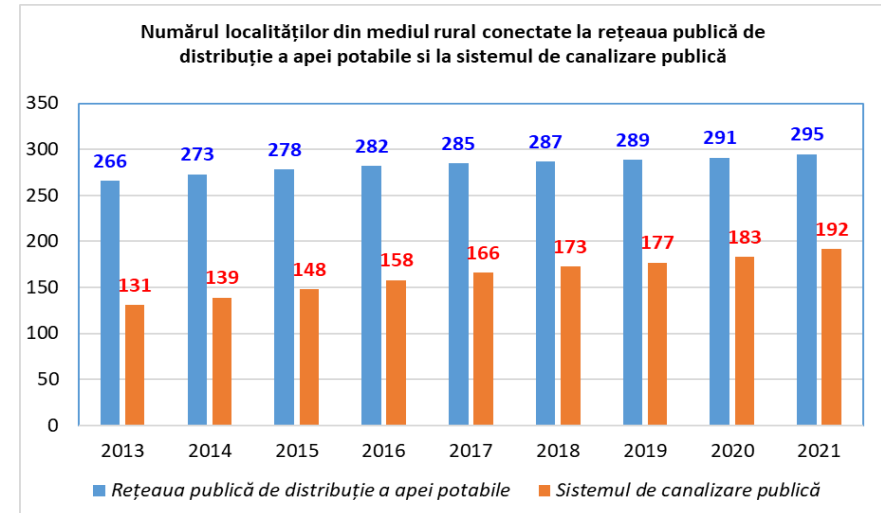

Rata de ocupare în mediul rural a populației în vârstă de muncă (15 – 64 ani) la nivelul Regiunii Centru în perioada 2013-2021 (%)

DS4 Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii

- Nr. localităților din mediul rural conectate la **rețeaua publică de distribuție a apei potabile** a crescut cu 10,9%
- Nr. localităților din mediul rural racordate la **sistemul de canalizare publică**, a crescut cu 46,6%
- Lungimea totală a **rețelei simple de distribuție a apei potabile** din mediul rural s-a extins cu 32,6%
- Lungimea totală a **drumurilor comunale modernizate** s-a extins de 3,1 ori, ajungând la 1013 km. Cu toate acestea, drumurile comunale modernizate reprezintă doar 21,7% din totalul drumurilor comunale

DS5 Creșterea atractivității turistice regionale, sprijinirea activităților culturale și recreative

Regiunea Centru – **locul I** la nivelul României

- numărul de turiști
- numărul de înnoptări în structurile de primire turistică
- numărul de muzee și colecții publice
- numărul de vizitatori în muzee
- numărul structurilor de cazare
- capacitatea de cazare în funcțiune
- Reg. Centru deține o cincime din capacitatea de cazare turistică existentă la nivel național

Valori duble la nivel regional comparativ cu cele la nivel național

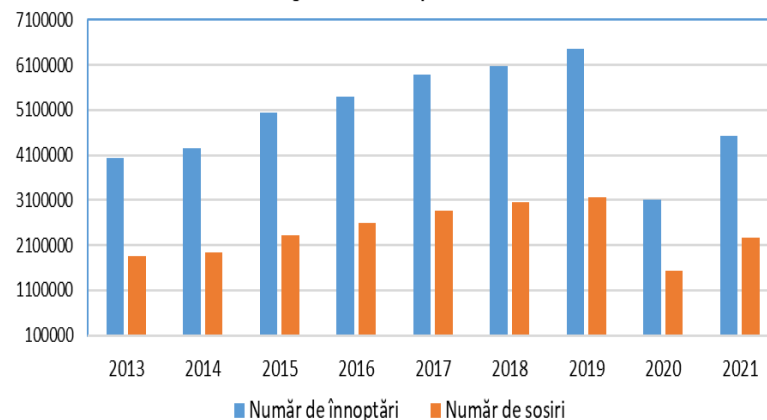
- densitatea unităților de cazare
- numărul de turiști la 100 locuitori
- **Valoarea totală a proiectelor** de modernizare a infrastructurii de primire și de agrement implementate prin POR 2007-2013 însumează 351,8 milioane lei
- **Promovarea potențialului turistic** a beneficiat de o alocare financiară 47,4 milioane lei prin POR 2007-2013
- **Valoarea totală nerambursabilă** a proiectelor de restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural contractate prin POR 2007-2013 și POR 2014-2020 depășește suma de 251,7 mil. lei
- **Valoarea totală nerambursabilă a proiectelor contractate prin POR 2014-2020** vizând modernizarea stațiunilor turistice a fost de peste 84 mil. lei

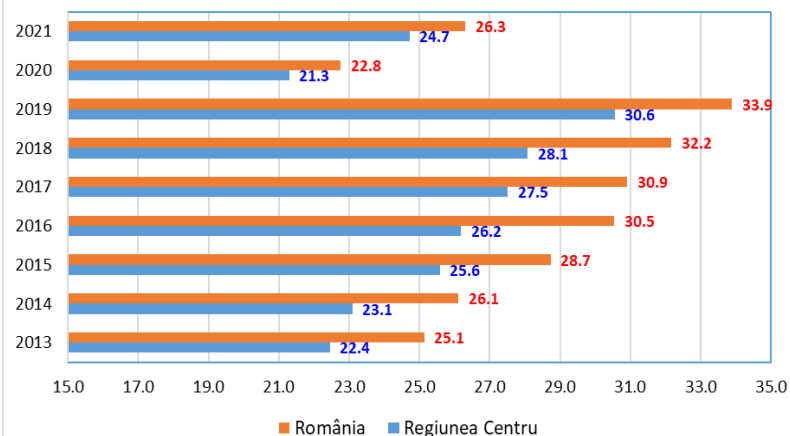
DS5 Creșterea atractivității turistice regionale, sprijinirea activităților culturale și recreative

- **Capacitatea de cazare turistică existentă** la nivelul Regiunii Centru a crescut cu o 24,5% în perioada 2013-2021
- **Densitatea unităților de cazare** a crescut de la 4,8 la 6,8 unități/100 km²
- **Numărul de sosiri ale turiștilor** în unitățile de primire turistică a crescut de 1,7 ori în intervalul 2013-2019
- **Numărul de înoptări ale turiștilor** în unitățile de primire turistică au crescut de 1,6 ori în perioada 2013-2019
- **Numărul de turiști la 100 locuitori** a crescut de la 78,9 turiști/100 locuitori în 2013 la 137,0 turiști/100 locuitori în 2019, scăzând la 98,1 în 2021
- **Indicele de utilizare a capacității de cazare turistică** în funcțiune a crescut de la 22,4% la 30,6% între 2013 și 2019, scăzând la 24,7% în 2021
- **Pandemia a afectat puternic** turismul în întreaga lume, la nivelul Regiunii Centru indicatorii specifici fluxului turistic (nr. sosiri, nr. înoptări, gradul de utilizare a capacității turistice), punând în evidență impactul dramatic al acestei situații excepționale.
- **Indicatorii de flux turistic aferenți primului semestru din 2022** arată o revenire vizibilă a activității turistice la valori apropiate anului 2019

Nr. de sosiri și nr. de înoptări ale turiștilor în unitățile de primire turistică la nivelul Regiunii Centru în perioada 2013-2021

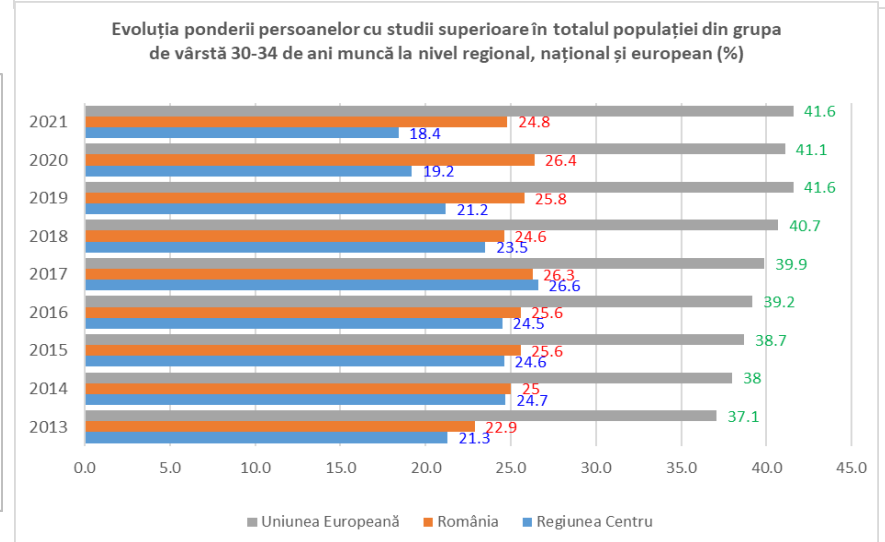
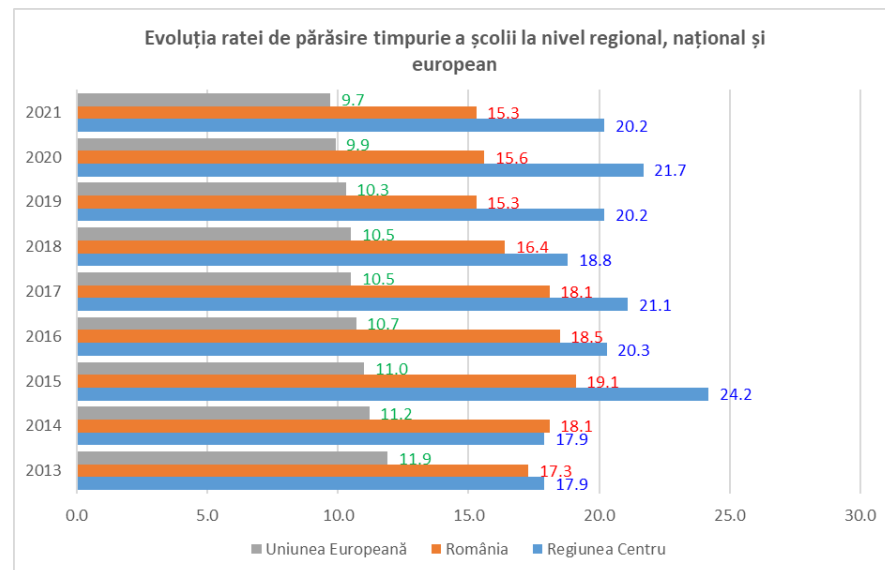
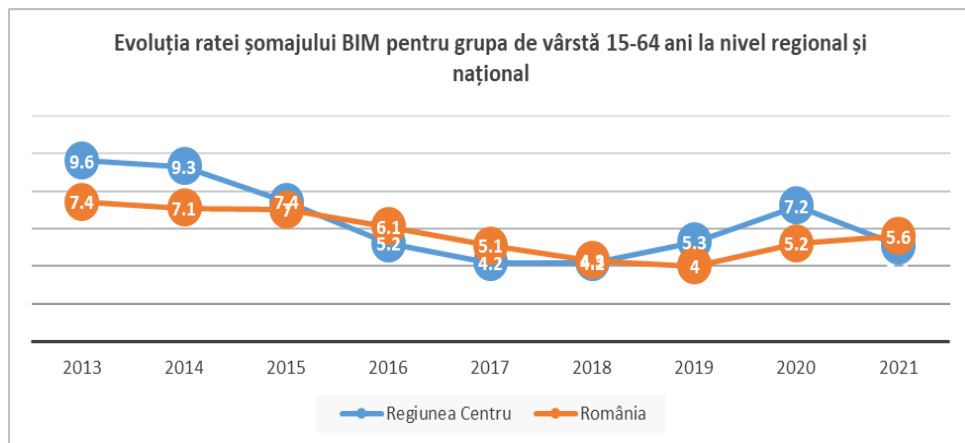

Indicele de utilizare a capacității de cazare turistică în funcțiune la nivelul Regiunii Centru și României în perioada 2013-2021 (%)

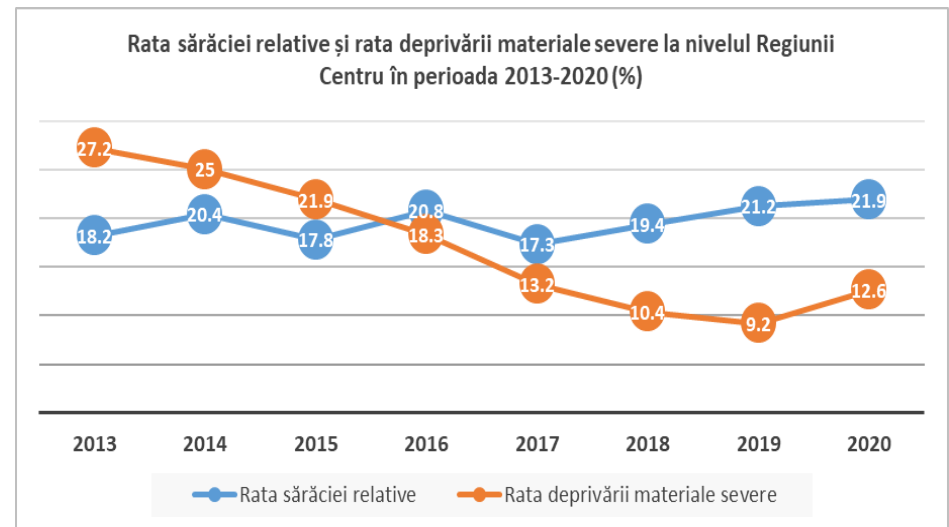
DS6 Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale

- **Ponderea persoanelor cu studii superioare** în totalul populației din grupa de vârstă 30-34 de ani era în 2019 de 21,2% la nivel regional, valoare sensibil mai mică față de cea înregistrată la nivel național (25,8%) și vizibil mai mică față de cea la nivelul Uniunii Europene (41,6%).
- **Rata de părăsire timpurie a școlii** a crescut de la 17,9% în 2013 la 20,2% în 2021 valoarea indicatorului fiind semnificativ mai mare față de nivelul național și de cel european
- **Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 ani)** a crescut în intervalul 2013-2021 de la 54,2% la 60,3%
- **Rata șomajului BIM** a scăzut de la 9,6% în anul 2013 la 5,1% în 2021

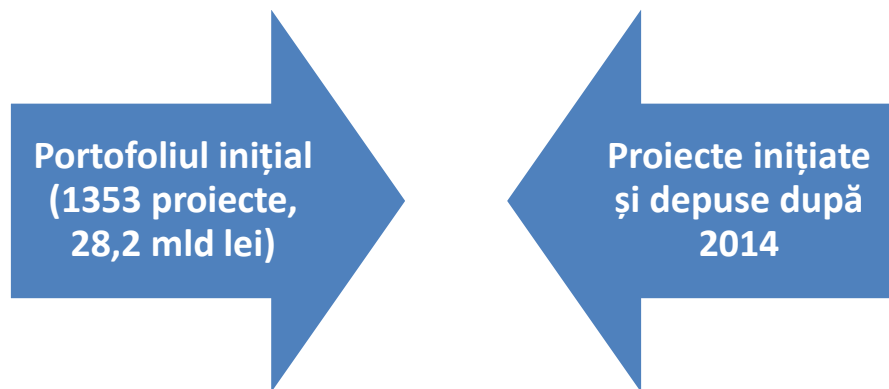

DS6 Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale

- **Rata sărăciei relative** a crescut în perioada 2013-2020 de la 18,2% la 21,9%
- **Rata deprivării materiale severe** a înregistrat o scădere de la 27,2% în anul 2013 la 12,6% în 2020
- **Numărul de medici la 10.000 de locuitori** a crescut de la 28 la 36, însă crește inegalitatea între cele 2 medii rezidențiale
- **Rata mortalității infantile** a scăzut de la 7,9 ‰ la 6,5 ‰
- **Rata sporului natural al populației** a înregistrat o tendință continuă de scădere între 2013 și 2021, de la -0,3‰ la -5,7‰
- **Ponderea persoanelor cu dizabilități încadrate în muncă** din totalul adulților cu dizabilități a crescut de la 5,4% la 6,3%

Portofoliul regional de proiecte

Programe de finanțare

POR 2007-2013

POR 2014-2020

POIM

POCU

POC

PNDR

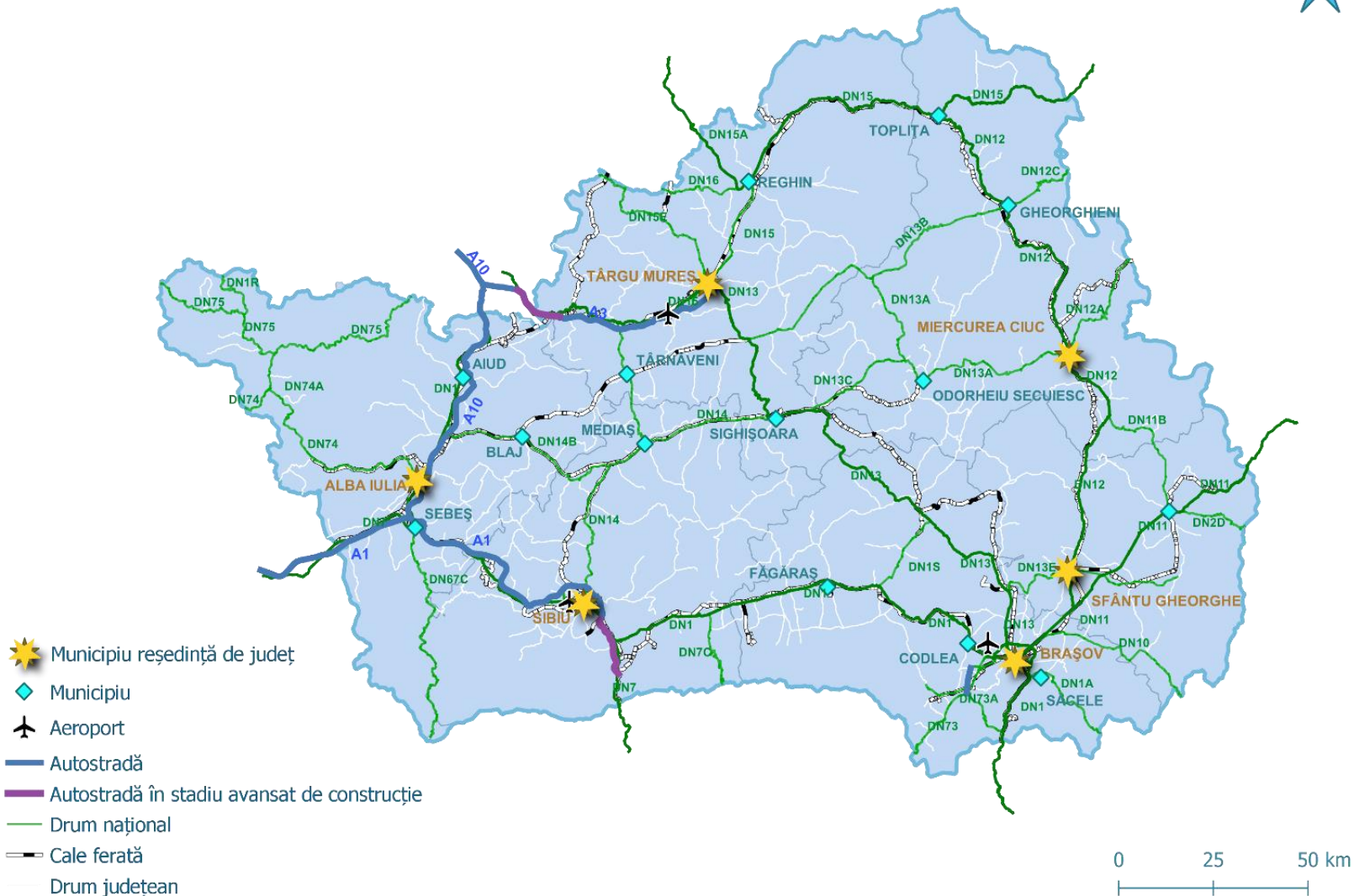
AFM

PNCDI

DS1 „Dezvoltarea urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale”

Programe	Priorități/tipuri de proiecte finanțate	Număr proiecte contractate	Valoare totală (milioane lei)
1.1 „Creșterea coeziunii teritoriale a Regiunii Centru prin sprijinirea dezvoltării urbane”			
POR	P 3.2, P.4.1, P 4.2, P.5.2	48	1 724,8
POR	P 13.1	37	699,25
1.2 „Dezvoltarea infrastructurii de transport și comunicații și tehnico-edilitară la nivelul Regiunii Centru”			
POR	Axa 6	17	1 255,95
POIM	AP1 OS 1.1	5	8 270,12
POIM	AP1 OS 1.2	2	3 457,05
AFM	Programul Alimentare cu apa si canalizare	33	153,28
Prioritatea 1.3 „Dezvoltarea infrastructurii de educație, sănătate, sociale și situații de urgență la nivelul Regiunii Centru”			
POR	AP 10, AP 8, PI 4.5 si 4.4	177	1 440,89

Infrastructura principală de transport a Regiunii Centru

DS2 „Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării”

Programe	Priorități/tipuri de proiecte finanțate	Număr proiecte contractate	Valoare totală (milioane lei)
2.1 „Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale IMM-urilor, creșterea gradului de internaționalizare al IMM-urilor”			
POR	AP2, P.I. 2.1.A, PI 2.2	696	1 497,02
2.2 „Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, a clusterelor și a rețelelor de cooperare economică”			
POR	AP2, P.I. 2.1.B	13	151,74
2.3 „Dezvoltarea infrastructurii de cercetare, dezvoltare și inovare”			
POC	AP1	35	436,26

+ proiecte finanțate prin PNCDI III (2015-2020)

+ proiecte finanțate prin programul Horizon 2020

DS3 „Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie”

Programe	Priorități/tipuri de proiecte finanțate	Număr proiecte contractate	Valoare totală (milioane lei)
3.1 „Protecția mediului înconjurător și amenajarea, extinderea sau modernizarea infrastructurii tehnice”			
POIM	AP 3, OS3.2	15	1 823,22
3.2 „Conservarea biodiversității”			
POIM	AP4, OS4.1	35	926,95
3.3 „Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale”			
POIM	AP4, OS 4	35	926,95
POIM	AP 5, OS 5.2	6	4 168,55
3.4 „Creșterea utilizării resurselor alternative de energie”			
POR	P.I 3.2, P.I.4.1	34	1 612,234
3.5 „Îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public, casnic și economic”			
POR	P.I. 3.1	97	776,87
AFM	Casa Verde, Panouri Fotovoltaice	8503	1069,68

DS4 „Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii”

Programe	Priorități/tipuri de proiecte finanțate	Număr proiecte contractate	Valoare totală (milioane lei)
4.1 „Eficientizarea activităților agricole prin modernizarea exploatațiilor agricole, dezvoltarea serviciilor și logisticii agricole și susținerea activităților de prelucrare a produselor agricole”			
PNDR	M 4.1,4.2, 6.1, 6.3	2484	1 593,3
PNDR	M 16.4 (promovare, distribuție prod. agricole)	18	8,7
PNDR	M 9.1 (grupuri de producători)	6	10,7
4.2.„Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional”			
PNDR	M 4.3	35	188
4.3 „Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale din Regiunea Centru”			
PNDR	M 6.2, 6.3	1893	185,78
4.4. „Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru”			
PNDR	M 7.2	178	762,82
4.5 „Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare”			
POR	AP 10		
PNDR	Submăsura 7.6	148	198,84
PNDR	Submăsurile 19.1, 19.2, 19.3, 19.4 (activități GAL-uri)	1392	310,16

DS5 „Creșterea atractivității turistice regionale, sprijinirea activităților culturale și recreative”

Programe	Priorități/tipuri de proiecte finanțate	Număr proiecte contractate	Valoare totală (milioane lei)
5.1 „Punerea în valoare a patrimoniului natural și antropic”			
POR 2007-2013	P.I. 5.1	32	221,52
POR 2014-2020	P.I. 7.1 (stațiuni)	7	86,24

- **Prioritatea 5.2 „Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de primire și agrement în scopul îmbunătățirii și diversificării serviciilor turistice oferite”**: proiecte finanțate prin POR 2014-2020, AP 2 Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
- **Prioritatea 5.3 „Promovarea destinațiilor turistice din Regiunea Centru”** : proiecte finanțate de către CJ-uri
- **Prioritatea 5.4 „Dezvoltarea infrastructurii culturale, recreative și sprijinirea activităților culturale”**- proiecte finanțate prin AFCN

DS6 „Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale”

Programe	Priorități/tipuri de proiecte finanțate	Număr proiecte contractate	Valoare totală (milioane lei)
6.1. Îmbunătățirea accesului la formare profesională și educație pe tot parcursul vieții în domeniile: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, economie și antreprenariat			
POCU	AP 2	11	60
6.2 Sprijinirea dezvoltării capitalului uman în vederea creșterii ocupării forței de muncă la nivel regional			
POCU	AP 6, AP 1	132	592
6.3. Dezvoltarea serviciilor sociale în vederea creșterii incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile și a comunităților defavorizate			
POCU	AP 4	52	673,33
POCU	AP 5	42	151,49

+ proiectele multiregionale cu beneficiari din Regiunea Centru finanțate prin POCU (530)

Probleme întâmpinate în implementarea PDR 2014-2020

- Lipsa surselor de finanțare care să acopere toate nevoile exprimate de actorii regionali prin proiectele incluse în portofoliul PDR Centru
- Întârzierea lansării și, implicit, a contractării și implementării proiectelor în cazul unor axe prioritare ale POR 2014-2020 precum și al altor programe operaționale

- Restricțiile impuse în perioada 2020-2021 ca măsuri de combatere a pandemiei COVID 19
- Creșterea semnificativă a prețurilor la materialele de construcții și energie și a cheltuielilor cu forța de muncă în cursul anilor 2021 și 2022
- Lipsa forței specializate de muncă în unele domenii prioritare

Dificultăți întâmpinate în procesul de monitorizare a PDR 2014-2020

- Lipsa unor indicatori statistici relevanți la nivel regional, care ar fi putut completa imaginea evoluției socioeconomice a Regiunii Centru
- Lipsa indicatorilor statistici calitativi calitatea vieții, calitatea mediului, rata de reciclare a deșeurilor, calitatea infrastructurii și a serviciilor de sănătate etc
- Lipsa informațiilor privind implementarea proiectelor din portofoliul regional de proiecte
- Efectele investițiilor atrase din programele europene sunt măsurabile după finalizarea proiectelor, ceea ce face ca acestea să nu poată fi estimate în timp real (ex. P.I.B., productivitatea muncii etc)

Investim în viitorul tău!

Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională
prin Programul Operațional Regional 2014-2020

Vă mulțumim!